

دیباچا مسالوں

بے سر
۱۹۸۷

Ketabton.com

www.baachakhan.com

دیا مسالونه

تلونکی: عبداللہ بختانی

دقومونا و قبایل و دچار وزارت
دنشنرو او فرهنگ چارو ریاست

۱۴۰۸ هـ - ق

EUREKA OLD BOOKS

Opp: Islamia College

Unit: Road, Peshawar.

د بابا مسالونه

د چاپ حای - دولتی مطبعه - کابل

د چاپ شیر - ۵۰۰۰

د چاپ نیټه - ۱۳۶۶ هش

د چاپ سهتم - محمد انور شمسه خیلی

www.baachakhan.com

فخر افغان بابا دکار، عمل او خدمت میرنی رہبر
دکار او زیار، مینی او محبت، دروری او روا
داری، عدل او انصاف پے بارہ کنی چریخه ویلی او
لیکلی دی .

هره جره لی دانسانت لاری بلہ دیوہ ده .
موزب بیو شودگی خلاند، لار سبودگی او لافانی مشالونه
د خلو عزیزانو در و مخدود زندانه پے لار کنیزیده .
گوجہ می مزل نی پری لی خطرہ شی او منزلت زر و رسیری .
ستاسو خدمتگار بختانی

د قومونو د ژوندي کولو او بيدار لو د ماهه داپي
کسان پ کاردي چ بې غرضه دمي . ديانه دار
دي . ايمانداروي او د خداي د پاره د پل
قام خدمت ته تياروي . چ دا سې پ
کسان پ کوم قام کښي پيداشي نودهنوی
پ کوبنښونو همه قام کښي مينه ، محبت
همدردي ، وروري او عزيزولي پيدا
شي . همه قام آبادشي .

موزب خدایی خدمتگاریو . موزب دخلوق

د فایدی او آرام دپاره په ئاتونو

تکلیف تیروو . ز موزب کار خدمت اونکی

ده . اگر که خلق موزب سره هر چه سلوک

کوی . موزب بد چانه دبدابی داغشتو

کونبنس به کوو . ز موزب فرض

در گذر او صبر دی .

بیعت و فتن
دینگامه زنگنه
کوئن کوئن بیعت و فتن
بیعت و فتن
دینگامه زنگنه
دینگامه زنگنه
بیعت و فتن
دینگامه زنگنه
دینگامه زنگنه

۲

خدایی خدمتگار حان ته خدایی خدمتگار
وایی بیکن خدامت دخدمت ضرورت نشته.
خدماتی خدمت دهنده مخلوق خدمت دی
او خدامی مخلوق پوازی سلمانان دی
مول دهنده مخلوق دی که هندودی کسکه
دی که عیسی دی .

موزب پستانه خدایی کار او خدمت به
نه وا یو چه بی د کو می طمعی، غرض او
اجرت نه دخدا می دپاره کوو. او
خدای خو خدمت نه ضرورت نه لری
دخدا می دخلوق خدمت خدای
خدمت دی.

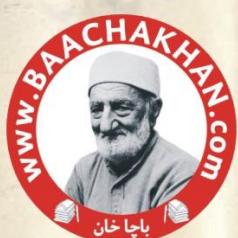
موئزِ دخلکو د پوهولو او پکنی د مهندی، محبت
 و روری، او قامولی د پیدا کولو، تسلیم
 د شوق د پیدا کولو او د قام نه د غلط و سمو نو
 او روا جونو د ورک کولو او د قامي مدرسو پاره
 د مرسته د حاصلو لو په غرض کلی یه کلی، کور په
 کور دوری شروع کړي، او په دخلکو کښې موژوند
 او اجسایس پیدا کړم. زما د دورونه پېړی
 سره ویره پیدا شوه ...

د دنجمن اصلاح افاغنه لوړمنی د درې

د خدامی د پاره او د خل مظلوم دوم
د خاطره خلی سینی د بعضونو، کینو
او پرو جنونه پاک کرمی .
ولی چه د می خیر و نو مو نز تباہ
کرمی او بر باد کرمی یو .

کے چیری تاسو پہ رسپا سرہ د
خپل قوم او ملک زر غونوں غواہ مئی
نود غنم ددانی پشان خپل خانوں -
خاوری کری ولی چہ کوئی پوری
یوی پدانی خان خاوری کرپی نہ
دی ، زرغون سیدی نہ شی .

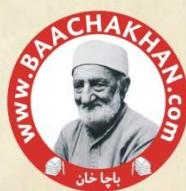

حقیقت دادی چه پواری یا قانون د
ملک اصلاح کولی نشی اونه امن قایمو لی
نشی . دخلقو زهونه بدلوه ضرورت دی . خدمت
پوری چه دخلقو زهونه بدل نشی جرمونه نمکیدی
نشی .

دخلقو زهونه صرف خدایی خدمتگاری تحریک
بدلو لی شی . خومره چه داخسریک خورشی
همره به دخلقو پ زهونه کبی تبدیلی راجی او
ددی لازمی نشیج به پ ملک نکنی امن و

امان وی .

۱۰

۳۰۰ چه په د لوکنی اخلاف پیدا شی
که ڈیر نہ اوزور ور خلک وی ہم ،
بی کارہ شی او دہوی طاقت دیوں په
غور خولوکنی صرف شی .
په خدمت کننی اخلاف نہ رائی
اخلاف دخود غرضی نہ پیدا

کہزی .

زه چه هر شه دخیل خان دپاره خوبوم بجه
دخیل ملکرو دناره سهم خوبوم .
زه اکثر خیل ملکرو ته دایم چه زما پیقره
تحریر، خبره، رویه او سلوک کنیتی چه کوم نقص
وینی، دیغونه به ما خبره وی او خه و خت
چه هنگی ماد خیل غلطونه خبردار کرمی،
نو زه دیغونی شکر یه ادا
کوم او دیغی داصلح
کونیتی
کوم
۱۲

لہ
تشدذب نظرت
لہ
عدم تشدذب محبت
پیدا کریں۔

۱۳

انسان ہم یو عجیبہ خردا۔ خداخت
چه دی کمزوری شی او ہمت بایلی، نو
سیا خپلی کمزوری او بی ہمتی دی پولو
دیارہ قسم حیلی او حوالی

لہوی

۱۴

حقیقت دادمی چه دامول آسمانی مذهبونه

د خدای مذهبونه دی او دنیا ته داتفاق،

مینی او محبت او د خدای مخلوق د آرام

او خدمت د پاره راغلی دی.

د هر یو مذهب پرید افرض دی چه خدای مخلوق

له منح نه کر که اون فرت لیری کرمی او علمه او محبت

کمکتی شدی کرمی دیو دل سره اعداد و کرمی.

خوموز دی حقیقت نه چا خبر کرمی نه یو.

حقیقت دادی چن په مدھب
هم سرماید اروخلی سرمایی په زور قبضه
کړی ده ... رشتیتني خدایی مدھب
خود مخلوق خدمت دهی . یئنه ده .

محبت دهی . انصاف دهی .

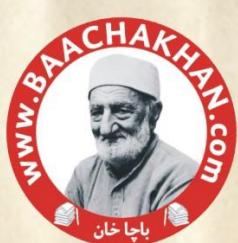
عدالت دهی .

اختلف رایی ہمیشہ پھلوکسی و می۔
اختلاف رایی ٿه بدحیز نه دی . رسول اکرم
خود امت اختلاف رایی ته رحمت و می دی .
لیکن په موجوده وخت کنبی ز موز د مسلمانانو او بیا
خاص گر ز موز بر د پستو اختلاف رایی ز حمت
دی . ز موز ز د اختلاف رایی ہمیشہ ذاتات
جو په یزی او د دی ذاتاتو په وجہ ، که
چیزی د پستو تاریخ و گو جئی ، نو ہمیشہ
تباه شوی او برباد

شوی دی

۱۷

بaba خان

لینن په خیل کتاب ب کښبی لکي چه دسنة
موزبز سره دسنة (۱۹۰۵)، د انقلاب ز مونزې دیر ملګري
کښبی نه دو بلکه ز موزز مخالف دو.
ولی چه په دغه وخت کښبی هغوي
وکیلان، داکتران انجیران
جو په شوي دو او
د ډوکي مسرا داران
شوي

وو

۱۸

زما خیال و رُح په رُح د جنگو تعلیم و برپیت
 طرف ته زیا پریزی . ولی چه زره دا خبره دل قوم د
 پاره خطرناک گتم چه ملکانو له خودی تعلیم در کرپی شی
 او جنگی دی دعلم نه محروم پاته شی . چه دی نتیجه
 به دادی چه زمزور ملکان خوبه اول جا هلانو بشنو
 سره و دونه نه کوی او که حری و هم کرمی نواکشی کور
 سمونه خوری او همیشه بینکنی کش مکش و نی . چه
 دی زمزور ملک او قوم ته دیلوی نقض ان
 در سید و اندیشه ده

... پستی او بلندی پعمل ده . لہ دچا
 عمل پست وی هنخ نرمی که نسخہ پکاردی
 په پست و گھنل شی او دچا عمل چہ او چت
 وی نرمی که نسخہ پکاردی چہ په درانہ نظر و رہ
 و گھنل شی .

خدامی خونراو نسخہ دنیا د آبادی د وہ
 ملگری پیدا کمی دی او د بشریت د گاہی دا
 د وہ پایی پ دی دا گاہی په یوہ پایہ نہ شی
 چلیدی .

۲۰

بِهَذِهِ نَتْبَعْنَاهُ فَوْرَيْ بِكَانْدَلْيِ
أَوْ قَادَارِيِ دِيْ أَوْ رِيْ مُرْسَتْ كَلْرِيْ دِيْ.

په جيلانو کښي په دخل قوم په حالاتو
باندي په بنه شان سره غور کړي . زه
په دې پېشې ورسیدم چه په دنيا کښي په سیخ
قوم بغز د خلیلې نه ترقی کولي نشي
او په سهوی کښي علوم او فنون په میدا
کيدی نشي .

یوه ورخ زه دامان اسخان ملائات له تدلی
 وم دیری خبری می ورسه وشومی په خبر و خبر و
 کنی می دا او و می : تاله ترکی درجی فارسی درجی
 او نوری پی هم درجی خوچله رزبه درجی زمان خبری
 هنخ باندی دیر از روکه و او و عده می رامه و کره حمزه
 کوم بی کله چه افغانستان دایل شو هازه بمبیت
 دده لیدوته و غلمم بو ملته می په سنتو کنی خبری و که می

وَقَدِيمٍ يَا فَتَةَ كَسَانُوسَرَه بَهْمَيْ چَهْ دَرْبَيْ
 پَهْ بَارَهْ كَبْنَيْ خَرْمَيْ وَكَمَيْ رَاتَهْ بَهْ لَيْ ۋِيلْ چَپَنْتَوْ
 لَا دَحَّهْ تَرْبَهْ دَهْ ؟ پَهْ دَيْ كَبْنَيْ عَلْمَنْشَهْ تَهْ .
 وَيلْ چَهْ مَلْكَهْ دَانُورَمَيْ ژَرْبَيْ خَوْدَآسَمَانَهْ نَهْ دَيْ
 رَاكُوزَمَيْ شَوْمَيْ . دَهْرَبَيْ ژَرْبَيْ وَيُونَكُو خَلْبَيْ
 ژَرْبَيْ تَهْ تَرْقَيْ وَرَكَمَيْ دَهْ . پَنْتَوْ چَخْلَيْ ژَرْبَيْ تَهْ
 تَوْجَهْ نَهْ دَهْ كَمَيْ بَهْ دَيْ كَبْنَيْ دَپَنْتَوْ ژَرْبَيْ تَهْ
 سَجَنَاهَ دَهْ ؟ اوْدا خَوْزَمَا اوْسَاتَاجَنَاهَ دَهْ .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ
الْحٰكِيمُ الْعٰلِيُّ
لَا يَرَى مَا فِي السَّمَاوٰتِ
وَلَا فِي الْأَرْضِ
لَا يَرَى مَا فِي الْأَيَّارِ
لَا يَرَى مَا فِي الْأَيَّارِ

انقلاب مسندی کار او دو مرہ آسان چز.

نہ دی .

انقلاب سرمی سینی کار دی .

انقلاب علم او پوہہ غواہی .

انقلاب عالمان او پوہان غواہی چہ دپوہی

سره قام و روزی او انقلابتی نی آبادہ کری .

دانقلاب دپارہ د اشنا صو

ضرورت دی .

۲۶

بادشاہی خراب شی دنی او د قوم او
 ملک پکبندی دیر نقصان دی . که چہرے
 نن یو بادشاہ نہ بہم وی نوساپہی نوی
 بادشاہ وی ، نوشک ولی شی چ گوندی ہنخ
 بہ بہم نہ وی . او بادشاہان کله د خل قوم ترقی
 غواہی ؟ ولی چ ہر دخت د اخیال کوی چ
 که د اخلاق پوہ شول نوما پلیری کوی . نوہنخ
 خنہ اچوی .

مو نز باد شامان جو بول نه غواه و باد شا
 هانو ته مو ضورت نشته . ز مو نز به يو مشروي او قوم
 په راهه اور فضا او مشوره به وي . او سخه سهري آهي
 چه د قوم خدمتگاروي . د خان ، غرب او مها ملا
 فرقه نه وي . بلکه هم سخه سهري به وي چه سند نیك او
 ايامدار او د قوم او ملک خير خواه وي . تخلصي و اه
 ق شرطي . او هر خدمت لى د قام او ملک کرمي
 وي او چه د دپي مشري اهليت او پوهه هم مکنبي وي
 ز مو نز حکومت به د جماعت (حرب) تابع وي
 جماعت به د حکومت تابع نه وي .

دا ملک پښتو نخوا زموږ د مولو پښتو
 دی . نوموزب یو سرہی نه خان کوو زموږ
 به کوښېن د اړی چه مول خانان کړو او
 د اسی حکومت به جوړو و چه هنځکنې مساوا
 وي او د مولو خلکو ګنې یو شان خسیر د فاید وي .
 که پوره وي او که سپوره وي پېشې کې به وي . مکن
 انھاف وي . زموږ به د مول قوم یوه جرگه دی
 او د هېټې پې خوبه به یو صدر وي .

د خدامی د پاره پستو!
تاسو یوشی خل کور جور کرمی.
دا پری جنی ذاتیات او د نمنی
پریزدی . نو دین به موهوم بنه شی
او به دنیا به هم آباد او آسوده
شی .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحُكْمُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
إِنَّا نَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ
وَمَا أَنْتُ بِمُؤْمِنٍ إِذَا
أَنْتَ لَا تُؤْمِنُ بِمَا
أَنْتَ مَعْلُومٌ بِهِ
فَإِنَّا نَعْلَمُ مَا أَنْتَ
مَعْلُومٌ بِهِ

بیان دی دری بیان دی
بیان دی دری بیان دی دری بیان دی

۲۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library